

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชน เขตบางกะปิ
ชื่อผู้เขียน : นางสาวดวงพร โสติดิमानนท์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2544

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาลักษณะ รูปแบบ วิธีการดำเนินงานตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชน เขตบางกะปิ 2)ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชน เขตบางกะปิ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้มี 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มที่ 1 คือ ผู้จัดการศูนย์และผู้นำชุมชน รวม 6 คน ใช้การสัมภาษณ์และสรุปโดยการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มที่ 2 คือ ประชาชนในชุมชนเครือข่าย จำนวน 260 คน ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านลักษณะ รูปแบบ วิธีการและปัญหาในการดำเนินงาน ผลการศึกษารายด้านมีดังนี้

1.1 ปัจจัยนำเข้า พิจารณาจาก การรับรู้วัตถุประสงค์ของศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชนงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์และสถานที่ ข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนจากภายนอก พบว่าโดยภาพรวมในหลายด้านค่อนข้างเหมาะสม แต่ด้านที่ต้องการการสนับสนุนเพิ่มขึ้น คือ ด้านงบประมาณและการสนับสนุนจากภายนอก

1.2 กระบวนการ พิจารณาจาก การจัดองค์กรและบุคลากร การวางแผน การดำเนินงาน และการกำกับติดตามผล พบว่า ลักษณะองค์กรเป็นองค์กรกลุ่มที่ไม่เป็นทางการขนาดค่อนข้างใหญ่เป็นการรวมแบบเครือข่ายองค์กรชุมชน บุคลากรที่ทำงานในศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาไม่สูงนัก การวางแผนหลังจากเริ่มดำเนินงานเป็นไปแบบไม่เป็นทางการมากนักโดยให้ผู้จัดการศูนย์เป็นผู้ตัดสินใจและชี้แจงภายหลัง ส่วนของการดำเนินงานนั้นมองเป็น 2 ด้าน คือ ด้านธุรกิจนั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรและการดำเนินงานของบุคลากรที่ไม่มี ความชำนาญเฉพาะด้านโดยเฉพาะด้านบัญชีทำให้เกิดปัญหาความไม่ชัดเจนในการลงตัวเลขตามมาและด้านของการเป็นศูนย์เรียนรู้นั้นประสบผลสำเร็จค่อนข้างสูง ส่วนด้านการกำกับติดตามผลยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควรเนื่องจากขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและผลการศึกษารายด้านมีดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.2 และโดยเฉลี่ยปริมาณขยะที่ศูนย์วัสดุรีไซเคิลรับซื้อในแต่ละวันประมาณ 2,000 กิโลกรัม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านการเสริมสร้างแนวความคิดให้ชุมชนเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ย ร้อยละ 74.6 และคนที่เข้ามาดูงานที่ศูนย์ฯ ในแต่ละเดือนไม่ต่ำกว่า 100 คน และมีการไปบรรยายนอกสถานที่ นอกจากนี้ยังหลายแห่งที่ได้นำไปปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

2.3 ด้านการมีรายได้และสามารถพึ่งตนเองด้านการเงิน พบว่า รายได้เมื่อหักลบจากรายจ่ายที่เกิดขึ้นแล้วไม่เพียงพอและมีการกู้ยืมจากภายนอก ภาพโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1) ศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชนควรให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนในชุมชนเครือข่ายบ้างโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปและเป็นการทูลูกค้าเพิ่มอีกทางหนึ่ง
- 2) ในส่วนของการดำเนินงานควรเพิ่มบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องการจัดการขยะเข้ามาช่วยดูแลเวลาที่มีผู้มาดูงานที่ศูนย์ฯ เพื่อจะได้ดูแลและตอบข้อสงสัยได้อย่างทั่วถึง
- 3) นอกจากนี้ทางศูนย์ฯ ควรติดต่อกับหน่วยงานภายนอกในการสนับสนุนน้ำหมักขยะและกากที่ได้จากการหมัก โดยการซื้อไปใช้ในหน่วยงานแทนการใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์
- 4) ควรจัดทำหนังสือเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชนที่เกิดจากประสบการณ์จริงไว้ขายแก่ผู้สนใจเป็นการหารายได้เพิ่มอีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอเพื่อการศึกษาต่อ

- 1) ควรมีการศึกษาต่อในประเด็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้จัดการศูนย์และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชุมชนนั้นว่ามีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชนมากน้อยเพียงใด

Title of Thesis : **Operation Effectiveness of the Garbage of the Recycling Community Center in Bangkok District**
Author : **Miss Duangporn Sothitimanon**
Degree : **Master of Arts (Social Development)**
Year : **2544**

The study was aimed at : 1) finding out the characteristics , form and the method of the Garbage Recycling Community Center in Bangkok District , including its problems and 2) evaluating the effectiveness of its operation.

The sample consisted of two groups. The first group included the director of the center and five community leaders. An interview method was used to gather the data from this group and the data were then analyzed and concluded. The second group included 260 people in the communities. A questionnaire was employed to collect the data from this group. Percentage , mean and standard deviation were used for data analysis.

The findings were summed up below :

1. Operational characteristics , form , method and problems. The following were found :

1.1 Inputs ; The factors considered were acknowledging the objectives of the Garbage Recycling Community Center , its budget , personnel , facilities and place , information and external support. It was found that the overall operation was fairly appropriate in many respects. However , more budget and external support were still needed.

1.2 Procedures ; Organization and personnel management , action plans and follow-up activities were studied. It was found that the organization was informal. It was organized in the form of the community organization network. The majority of the staff of the Garbage Recycling Community Center people were not well educated. Planning after the start of the center's operation was informal. The director of the center made decisions and explained the reasons for his decision-making later. On the one hand , its business operation was not successful as expected because the personnel had no specialization , especially in accounting , resulting in the problem of making records of figures. On the other hand , the Garbage Recycling Community Center was quite successful as a learning center. However , the follow-up activities were not satisfactory enough because of the lack of continuity of such activities.

2. As a whole , the effectiveness of the center's operation was found to be rather "high". The details were as follows :

2.1 Participation in solving the garbage problem. Most people were found to participate in solving this problem at a moderate level (59.2%). An average volume of garbage the center bought daily was 2,000 kilograms.

2.2 Educating the community about garbage disposal. It was found that most of the people had a higher than average knowledge about garbage disposal (74.6%). There were at least 100 people coming for a study tour at the center each month. Lectures were also given outside the center and many applied what they learned at a rather high level.

2.3 Income and self-reliance in finance. As a whole , making a loan from an outside source when the income did not meet the expense was found to be at a low level.

Recommendations

1. General recommendations

1.1 The Garbage Recycling Community Center should provide the community people with related information through a variety of media so as to make the center widely known to the public and to find more customers.

1.2 More personnel who have a good knowledge of garbage disposal should be included to take care of and answer to the enquiries of these coming for a study tour at the center.

1.3 The center should contact outside agencies for support by asking the latter to buy wasted water and solid waste derived from the recycling process for use in replacement of chemical fertilizer.

1.4 A book on community garbage management written from real-life experience should be produced for sale , which is one way to earn extra income.

2. Recommendations for further research

Further research should take into consideration the leadership of the director of the Garbage Recycling Community Center and the participation of the committee for community organization networks to find out how much these two factors affect the operation of the center.